

ALLEMAAL GELIJKE KANSEN VANAF DAG 1

EVALUATIE ARMOEDE PROJECT oktober 2019

Het Beleefhuis en wat bracht het ons aan kennis en ervaringen?

Dakloos, dat is echte armoede !

Allebei een kleine baan, die elkaar overlappen zodat er niemand is voor de kinderen.....

Ik heb mijn eigen kies getrokken

Mensen blijven weg en wij blijven weg op verjaardagen enzo

Even iets om op 0,00 te komen en opnieuw beginnen, even lucht. We weten eigenlijk niet zo goed de weg naar instanties en regelingen

Als je eerst een begripvolle baas voor de situatie met een ziek kind had en daarna een baas die je gewoon op straat zet. Dat je dan beseft dat 1 persoon het verschil maakt. Dat komt zo binnen.

1 iemand die alles weet in Harderwijk. 1 iemand die alle lijstjes bij elkaar brengt.

Kon ik maar 1x mijn kar helemaal vullen. Altijd nee zeggen tegen de kinderen

Je mag nooit of te sinner een steekje laten vallen. 1 foutje en daar moet ik niet aan denken, dan wordt ik misselijk van radeloosheid

Ik voel mij falen tegenover mijn kinderen.

Rust, rust, rust ik wil gewoon rust, ik ben zo moe van die klamme deken genaamd overleven. Ik heb mijn eigen kiezen getrokken

Als er maar niks stuk gaat. Nooit iets leuk kunnen doen. We zitten op de bodem

Je kinderen niet kunnen geven

Je bent afhankelijk van juweeltjes van mensen in je leven. Kopje onder gaan, bovenkomen, ademhalen en weer kopje ondergaan. Co-ouderschap: en mijn ex krijgt alle toeslagen en de kinderbijslag

Mijn ex regelde alle geldzaken, wist ik veel. Wel dom achteraf misschien

Als mijn vriendinnen mij hebben gevraagd voor de film, zeg ik dat ik ziek ben.

Het ergste vind ik dat mijn moeder moet huilen als we een financiële tegenvaller hebben.

Aan het eind van mijn geld houd ik altijd een stuk van de maand over

Je hand op moeten houden en dan iemand treffen die je uit de hoogte behandelt. Dank je wel ik schaamde mij sowieso al

Je sociale contacten houden op als

Je weet wel dat je wat moet doen en wat je moet doen, maar je verschuift het naar "morgen".

ik deed niks meer, niks drong meer tot mij door en dan worden je problemen alleen maar groter. Wij kunnen niet gezond eten

wat ze nodig hebben

Ik ben iemand die het dagelijks leven niet kan leven. Ik wil niet klagen, ik leef met de dag

We kunnen de kinderen niks geven, sinterklaas, verjaardagen, kinderteeetje.

Wij zitten helemaal op de bodem, zelf komen we er niet meer uit

Je trekt je terug, je schaamt je, ik heb wel wat anders aan mijn hoofd

Ik schaam mij voor mijn kinderen, dan voel ik mij 's nachts zo'n slechte ouder

Ik voel mij falen tegenover mijn kinderen

je nooit mee kan.

In mijn cultuur je sieraden moeten verkopen, dat is echt heel vreselijk. Ik begrijp het leven gewoon niet. Ik ben gewoon een mens wat met weinig toe kan, gewoon kringloop, maar dat ik zoveel

minder kan geven dan die andere oma, dat steekt. Als je gepensioneerd bent is het leven gewoon te duur, voor extra uitgaven. Dat er meer hulp door de juiste persoon komt, als je vroegtijdig hulp vraagt. Ik overleef gewoon dit leven

Als er aanbiedingen zijn kun je geen voorraadje opbouwen

Ik kwam uit Afrika om het beter te hebben. Ik ben eenzaam en bedroeft, niemand praat met mij. Ik denk dat ik maar terug ga. **Boodschappen doen met kleingeld en statiegeld**

Ik ben weer op weg omhoog

Levenden zijn met wat je hebt. Ik ben van heel ver gekomen en dankbaar waar ik nu ben.

Ik ben er trots op dat mijn kinderen er netjes bijlopen. Ik ben er trots op dat ik het elke maand toch red

Het is altijd moeizaam, ik word daar zo verdrietig van

Ik geen melatonine/ maagbeschermers kopen

Met dank aan de mensen die de bezoekers ontvingen aan de Zeestraat 30, meedachten, aan de kaak stelden, kritische noten kraakten, (van links naar rechts) Marjan van, Noordennen, Marianne Stienstra, Tiety van der Wal, Sasja Amelunxen. Margje Koerts, Annelies van Erck, Marijke Gerritsen.
(niet op de foto) Marijke Nieuwert, Monique Willemsen.
Nel's Kleding service, Uwoon, de Voedselbank, de Kringloopwinkel, Het Goed, ZorgDat en de Ontmoeting, Jeugdeducatiefonds en Filmhuis Harderwijk

Samen met hun bijdragen is dit project tot stand gekomen.

Namens hen allen,
Doris Goosen,
Voorzitter werkgroep Armoede, PvdA NW Veluwe

Voorwoord

Gelijke kansen voor iedereen en vanaf dag 1 dat je in de wieg ligt.

Juist in deze tijd waarin we over grote welvaart spreken in ons land, is dat een streven wat maar niet bereikt wordt. Integendeel. Er wordt alleen maar meer geschreven en gesproken over de groeiende kloof tussen arm en rijk. Dit zorgt voor een tweedeling in onze samenleving.

Erfelijke armoede, maar ook de nieuwe armoedevan ploeterende ZZP'ers, werkers die steeds meer onzekerheid over hun inkomen hebben, te veel flexbanen, brengen mensen in de gevarenzone van stille armoede.

Zolang deze niet snel gesignaleerd wordt zullen de kinderen die in deze situaties opgroeien al direct met een achterstand beginnen . (DUO-onderzoek naar armoede bij kinderen op de basisschool, december 2019). Want, geen voorschool of slim kinderdagverblijf, geen dure studiebegeleiding of particuliere school, zullen de achterstand snel vergroten. Niet mee kunnen doen zet het kind op achterstand.

De ervaringen die we opdeden in oktober/ november 2019 in het Beleefhuis Harderwijk, de gesprekken die gevoerd werden op de avond over vroeg signaleren van armoede bij kinderen en jongeren, en tijdens het nagesprek bij de filmvertoning willen we met deze evaluatie delen in de hoop dat we in Harderwijk iedereen gelijke kansen gunnen en daar ons nog meer voor gaan inzetten.

Inleiding

De werkgroep Armoede bestaat uit PvdA leden en niet -leden die zich wel verbonden voelen met het onderwerp.

Met onze activiteiten willen we behoeften peilen, bij mensen die direct en indirect, beroepshalve, met armoede te maken hebben.

Mis(ver)standen in het sociale domein aan de kaak stellen en zo nodig de politiek bewegen deze op te lossen.

Na een thema-avond 4 jaar geleden werd de wens geuit om meer bekendheid te geven aan de minimaregelingen. De werkgroep heeft toen een flyer gemaakt waarin deze zijn opgenomen. De flyer is uit eigen middelen gemaakt en verspreid naar professionele hulpinstellingen en scholen. Ook is er een filmpje gemaakt voor mensen die laaggeletterd zijn.

Omdat de sociale dienst Veluwe Rand inmiddels was veranderd in Meerinzicht en minimaregelingen met enige regelmaat ook weer wijzigen, vond de werkgroep het tijd worden voor nieuwe acties.

Hiervoor is contact gezocht met de directie van Meerinzicht. Zij gaven tekst en uitleg over de nieuwe website en wilden de flyer die wij, als PvdA, ooit maakten in eigen beheer opnieuw gaan uitbrengen. Dat was een stap in de goede richting. Regelingen meer bekend maken bij de minima maar nu door de sociale dienst zelf.

Dit werd de opmaat voor een thema-avond. "Vroeg Signaleren van armoede bij kinderen en jongeren". Mensen die in de bijstand zitten zijn al in beeld, maar zij die daar net buitenvallen en vaak nog minder te besteden hebben leven in " stille armoede" In de praktijk blijkt dat deze groep mensen moeilijk te traceren is. Niemand praat graag over zijn financiële problemen. Schaamte vormt een grote belemmering. Het onderzoek van Marjan van Noordennen naar stille armoede in Harderwijk, 6 jaar geleden, toonde dit ook aan.

Wie kan signaleren dat een kind in armoede leeft? En waaraan kun je dit ontdekken?

Ook Stichting Leergeld en het Jeugdeducatiefonds kreeg deze avond het podium.

In dezelfde tijd ontdekten we het Beleefhuis Zwolle. Een woning, realistisch ingericht, waar je tijdens een bezoek geconfronteerd werd met wat armoede je doet in het leven van een mens aan de hand van 6 financiële dilemma's. Geconfronteerd met de vooroordelen die er leven en de druk die armoede op een gezin legt. Dat wilden wij ook in Harderwijk en zo heeft de werkgroep dit concept mogen overnemen en is aan de slag gegaan.

Signaleren van armoede bij kinderen en jongeren via scholen en sportclubs

Doel

Bewustwording op gang brengen bij professionals die direct met kinderen te maken krijgen zoals leerkrachten en sporttrainers

Minimaregelingen en Stichting Leergeld breed onder de aandacht brengen bij onderwijs, sport, welzijn, en hulporganisaties, woningbouwstichtingen, kerken etc.

Opzet programma

Door middel van 3 uitgeschreven scènes zijn situaties gespeeld waarin signalen zijn verwerkt die op armoede duiden (zie ook rapport Duo). Aan de hand van die scènes bracht Hans Spekman de discussie op gang met publiek waar ook ervaringsdeskundigen voor waren uitgenodigd.

Acteurs Theaterwerkplaats Harderwijk, Jan van 't Ende en Ilse Morren

Na de pauze presenteerde Meerinzicht, sociaal domein, de flyer met minimaregelingen en gaven zij een toelichting daarop. Ook Stichting Leergeld maakte zich bekend en deed een oproep aanvragen te doen voor financiële bijdragen voor hen die daarvoor in aanmerking komen.

Met wie

Met Meerinzicht, Sociale dienst; Stichting Leergeld, Theaterwerkplaats Harderwijk en Kwartiermaker Armoede Gemeente Harderwijk, Renee Siderius

De laatste zal een vervolg geven aan deze avond en met schoolbegeleiders het signaleren verder verkennen en trainen.

Samenvatting van de avond: Hans Spekman hield een pleidooi om alles te doen om kinderen uit de armoede te trekken en te zorgen dat zij

geen achterstand in hun ontwikkeling en educatie oplopen t.o.v. leeftijdgenoten. Hij vertelde ook wat het Jeugdeducatiefonds doet. Aan de hand van de scènes werd duidelijk dat het moeilijk is om armoede bespreekbaar te maken bij ouders die niet open zijn hierover. Leerkrachten vinden het zelf moeilijk om de juiste vragen te stellen bij het zien van signalen.

Stichting Jeugd en Gezin verzorgde twee weken later een training signaleringsgesprekken voor leerkrachten uit het basisonderwijs .

Een efficiënte en inhoudelijke samenwerking met resultaat!

Hans Spekman, directeur Jeugdeducatiefonds

Het Beleefhuis “De kracht zit in de samenwerking”

Het Beleefhuis is zoveel mogelijk met gesloten beurzen gerealiseerd. Wat een toeval dat woningbouwcorporatie Uwoon namelijk met eenzelfde gedachte speelde. Zij leverde binnen een week een woning op aan Zeestraat 30 in Harderwijk. Met direct enthousiasme van de Kringloopwinkel, Het Goed en de Voedselbank werd deze ingericht. Marjan van Noordennen, Nel's Kledingservice, die deel uitmaakt van de werkgroep, bedacht een treffende casus die veel aspecten van financiële problemen in zich verborg, waar een gezin met twee kinderen 24 uur per dag mee te maken heeft.

Bezoekers Beleefhuis, met Monique Willemsen, in de rol van vriendin van Ella

Welzijnsorganisaties ZorgDat en stichting de Ontmoeting, ondersteunden direct het project en zagen het belang voor hun medewerkers om het Beleefhuis te bezoeken.

Marjan boorde direct haar netwerk aan en vond een groep vrouwen bereid om vanuit hun eigen ervaring, zich in te zetten om het Beleefhuis te realiseren. Zonder hen zou het geen succes worden. Zij durfden de gesprekken aan te gaan, zou later blijken.

Uwoon steunde met drukwerk en droeg de woonlasten gedurende de periode. Waarvoor onze dank!

De landelijke PvdA dekte de directe kosten.

Casuïstiek

Ella en Dieter hebben 2 kinderen Samantha van 14 jaar en Jordy van 11 jaar. Ze hebben per maand een inkomen van 135% van de bijstandsnorm, nl €1809,40.

Samantha is erg ziek geweest, ze heeft $\frac{3}{4}$ jaar in het Maxima Kinderziekenhuis gelegen en is nog $1\frac{1}{2}$ jaar onder behandeling geweest. Deze periode heeft een grote impact op het hele gezin gehad, waardoor er veel schulden zijn ontstaan. Ze hebben nu een budgethouder die voor hen de financiën bijhoudt.

Dit gezin valt buiten de minimaregelingen en moet nu rondkomen van 85 euro per week na aftrek alle vaste lasten die door een budgethouder geregeld worden. Elke week wordt 35 euro opzijgelegd, voor verjaardagen, witgoedvervanging etc. Zij krijgen elke week een voedselbankpakket.

Een bezoek aan het Beleefhuis.

Bezoekers werden ontvangen door een vriendin van Ella. Deze rol werd vertolkt door mensen die uit ervaring wisten te vertellen wat de impact op je dagelijks leven is wanneer je over elke uitgave, hoe klein ook, moet nadenken.

Na de introductie kreeg een van de bezoekers de huishoudportemonnee met 35 euro erin. Van dit bedrag moest nog eten worden gekocht voor die week, naast wat er al van de voedselbank kwam. In elke kamer moest een keuze gemaakt worden. Ga ik geld reserveren voor de apk-keuring voor de auto die nodig was om naar Maxima Kinderziekenhuis te rijden of kan moeder een tandartsbezoek bij elkaar sparen?

Een joker en een smoesjes mocht de groep inzetten.

Opmerkelijk was dat de meeste bezoekers daar niet voor kozen want "in het echte leven had je ook geen joker" .

In groepen van 7 personen werd men rondgeleid door het huis. Wie bezochten de woning van Ellen en Dieter?

In de keuken wordt overlegd.

Op de foto o.a. Wethouder Gert - Jan van Noord, Wilco Bos, PvdA Fractieleider en Mirjam Driest, Christenunie. fractielid.

Klantmanagers van Meerinzicht, werkers van ZorgDat, Stimenz, Maatschappelijk dienstverlening ook van buiten de stad, burgers die oprecht geïnteresseerd waren; ouders met opgroeiende kinderen; politici; budgethouders; medewerkers stichting Jeugd en Gezin; jongeren van catechisatie groepen; ambulante hulpverleners; klantmanagers en de raad van Bestuur van Uwoon. De teller stond op 186 op 1 januari 2020

Welke gesprekken kwamen op gang?

Ten eerste verlieten veel mensen het huis aan de Zeestraat 30 anders dan dat ze binnenkwamen. De vooroordelen waarmee men in de hal geconfronteerd werd, corrigeerden de eerste gedachten meteen." Ja, dat denk ik ook wel eens" ..." Maar dat is toch ook zo, dat ze meestal honden hebben waarvan ze de kosten niet kunnen betalen?"

Omdat de dilemma's met elkaar opgelost moesten worden kwamen discussies op gang. Voor de hand liggende oplossingen, voortkomend uit gebrek aan kennis, werden door de ervaren gesprekleiders deskundig van commentaar voorzien. Hierdoor werden de mensen geconfronteerd met de empathische - sociale kant van armoede. Wanneer men op

de slaapkamer van het echtpaar belandde werd het vaak stil. Uit het onderzoek van Marjan van Noordennen waren teksten gehaald waar mensen 's nachts door wakker liggen. Er werd vaak lang nagepraat, zeker als er teams op bezoek waren. Het doet wat met je.

Ook al weet je dat het voor jou maar 1,5 uur is. Je begrijpt nu beter wat chronische geldproblemen doen.

Hieronder een greep uitspraken van bezoekers na afloop.

- We moeten meer inzetten op het opheffen van erfelijke armoede (zie de titel van dit stuk).
- Je komt in een sociaal isolement terecht.
- Je wordt sneller ziek.
- Het is zo makkelijk een oordeel te vellen.
- Ziekenhuisbezoek wordt extra duur door parkeerkosten bij ziekenhuizen.
- We gaan in de toezeggingen te veel uit van het misbruik beginsel. Daardoor gaan we de regelingen optuigen en ingewikkeld maken.
- Jongeren ervaren veel regelingen als "cadeautjes" die structureel niets veranderen.
- Je moet veel stress kunnen verdragen.
- Je moet steeds weer harde keuzes maken.
- Je moet vechten tegen depressiviteit.
- Ik heb het geprobeerd thuis. Van 50 euro rondkomen. Het lukt niet.
- Geen klantmanager meer voor mijn 18jarig kind dat in de Wajong zit.
- Welke Multi problematiek schuilt er in de aanvraag bij de Voedselbank? Wie gaat daar achteraan?
- Er is behoefte aan meer samenwerking en afstemming van de verschillende hulp en zorg organisaties.
- Armoede moet veel meer bespreekbaar gemaakt worden waardoor mensen er makkelijker over kunnen praten.
- Mensen zijn altijd verbaasd als ze horen dat ik onder deze groep val. "Je ziet er helemaal niet asociaal uit"
- Hoe kun je nog aan iets anders denken als je niet weet hoe je de dagelijkse boodschappen moet betalen?
- Het is erg ingewikkeld om te zien welke regelingen voor jou van toepassing zijn
- Hoe kun je nog nadenken wanneer je weet dat je de komende 3 jaar niets te be steden hebt?
- Mijn collega's weten helemaal niet dat wij in armoede moeten leven. Door pech zijn onze schulden zo opgelopen, dat ik bang ben om mijn baan te verliezen.
- Wat hard dat je dan niet mee kunt op schoolreisje.
- In onze cultuur zul je nooit laten merken dat je in de schulden zit.
- Wie kan het eerste ontdekken dat iemand schulden heeft?
- Waarom zetten men geen ervaringsdeskundigen in bij Meerinzicht? (rot woord overigens)
- Het moet toch mogelijk zijn om 1 loket te organiseren waar je voor al je toeslagen en regelingen terecht kunt?
- Bij elke vijf euro die ik nu uitgeef, denk ik nu na.

- Ik koop niet meer overal bekertjes koffie van 2,80
- Ik verwijst in deze ook naar de column van Monique van Balen, waarin ze haar ervaring in het Beleefhuis verwoord (Zie bijlage).
- Uwoon heeft haar beleid veel socialer gemaakt. Een maand geen huur betaald? Dan gaat men samen met Stimenz erop af en wordt er een financieel plan opgesteld. De overige hulp wordt in kaart gebracht en samen met de bewoner.

Een team van Zorgdat, verbindt mensen!

En nu?

Dat dit thema actueel is blijkt uit wat de laatste maanden in de media verschenen is over dit onderwerp. De overheid blijkt vaak de grote veroorzaker van de armoede val. Door wispelturige toekenning en terugbetaling van zorg of huurtoeslagen bijvoorbeeld vervalt een ZZPer makkelijk in de schulden. We zien nu dat in dit dossier enige beweging komt.

Wat landelijk beleid is kun je niet zomaar plaatselijk anders aanpakken. Maar met enige creativiteit en durven kleuren buiten de lijntjes of het inzetten van artikel 5. (kijk ook eens een keer door de vingers: Staatssecretaris Blokhuis) kun je op lokaal nivo armoede problemen ook aanpakken. Daar is lef voor nodig bij de bestuurders en de uitvoerders.

Uit alle gesprekken die gevoerd zijn, de ervaringen die uitgewisseld werden, hebben we de onderstaande aanbevelingen, tips en adviezen verzameld..

Met o.a. Fractieleden van Progressief Ermelo

Voor mensen die in de armoedeval zitten, gaat de energie zitten in het kunnen overleven van dag naar dag. Dat hoorden we van de mensen om wie het gaat en de hulpverleners die het Beleefhuis bezochten. Je hoofd biedt geen ruimte om ook nog eens achter allebei ingewikkelde regelingen aan te gaan.

Bij veel bezoekers kraakten de hersens al na 1,5 uur. Mensen die zelf in de hulpverlening werkten en ook zelf door schulden onder het minimum moeten leven beaamden dit volmondig.

Dat elke Gemeente zijn eigen politieke keuzes maakt is evident. Er zitten grote verschillen tussen de toekenning van de regelingen voor minima. Voor buitenstaanders een wirwar aan regelingen.

Je hebt een organisatie opgetuigd, zou het dan niet logisch zijn, voor de drie gemeentes één sociaal traject te ontwerpen.

Kom tot dezelfde regelingen in alle drie Gemeenten. Leg de verantwoordelijkheid bij één loket/ organisatie.

Stichting Leergeld zou alles voor 1 gezin kunnen uitzoeken. De minimaregelingen, Stichting Leergeld, Sport en Cultuurfonds en het Jeugd Educatie fonds.

Voorstel 1

De 3 Gemeenten, die Meerinzicht bedient, laten op dit gebied politieke voorkeuren varen en hanteren dezelfde voorwaarden waarop men van minimaregelingen gebruik kan maken.

Informatieverstrekking

Laaggeletterdheid en armoede hebben vaak een causaal verband. Er was nogal wat kritiek te horen over de flyer die Meerinzicht heeft gemaakt. De regelingen worden nogal " omzichtig" geformuleerd. Ook de lay-out is weinig toegankelijk. Geen icoontjes voor laaggeletterden. De website vraagt een snellere en meer eenvoudige toegang.

Voorstel 2

Laat laaggeletterden de flyer eens lezen. Elk jaar verandert er wel iets aan de regelingen. Er zijn steden die elk jaar deze regelingen via een flyer aan de bevolking toesturen.

Voorstel 3:

Schakel ervaringsdeskundigen in bij het begeleiden om uit de armoede te komen. Zij "ruiken" wat armoede voor de persoon in kwestie betekent. In Zwolle worden deze mensen ook betaald voor die functie.

Stichting Leergeld

Naast de minimaregelingen hebben we nu ook Stichting Leergeld. Als u ouder of verzorger bent van een schoolgaand kind in de leeftijd van 4 tot 18 jaar, dat vanwege gebrek aan financiële middelen niet mee kan doen met zijn/haar leeftijdgenootjes, en uw gezinsinkomen aantoonbaar lager ligt dan 120% van het sociaal minimum, dan kan Leergeld wellicht iets voor uw kind betekenen

Mensen moeten zichzelf aanmelden. Hierdoor is het belangrijk dat de dagelijkse omgeving van kinderen, in dit geval de scholen, op tijd kunnen signaleren wie de regeling nodig heeft.

Ik verwijs hierbij ook naar het onderzoek van DUO, december 2019

Gelijke kansen

Het moet mogelijk zijn dat kinderen die in armoede moeten opgroeien in een vroeg stadium kosteloos bijgeschoold worden. En niet pas als het op de 2 de klas VMBO duidelijk wordt dat ze een achterstand hebben. Deze huiswerkbegeleiding zou dezelfde kwaliteit moeten hebben als het JAB., een prive studiebegeleidings centrum. Marjan van Noordennen heeft een plan klaarliggen om deze studie ondersteuning te realiseren.

Voorstel 4:

Ga in gesprek met het burgerinitiatief. Gratis huiswerkbegeleiding en faciliteer dit initiatief.

Waar moet ik zijn?

Mensen die in de bijstand terecht komen of erger, in de armoede val, via een vroege signalering snel helpen zodat schulden zich niet verder kunnen stapelen.

Zo gauw je in de financiële problemen komt zou je direct moeten horen waar je minimaregelingen kunt aanvragen en waarvoor.

Voorstel 5:

Creër hiervoor 1 loket, een Uitpluisloket, waar men met alle vragen naar toe kan. Die persoon verwijst ze naar de juiste hulpverlening en wijst je op de regelingen. Dit wordt ook geadviseerd door de Nationale Ombudsman

Voorstel 6:

Nu staat de sociale kaart nogal verstopt op de website. Deze zou eerder zichtbaar geplaatst mogen worden.

Een team van Stimenz en Zorgdat, buigen zich gezamenlijk over een dilemma.

Tot slot

Sociale Wijkteams:

Uit alle gedeelde ervaringen kwam vooral naar boven dat er zoveel organisaties op 1 gezin zitten. Het gezin wordt overspoeld met goedbedoelde helpers en voelen zich steeds meer "gehospitaliseerd".

Ook hulpverleners zelf klaagden hierover. Sociale wijkteams zouden meer vorm moeten krijgen. Welke hulp heeft prioriteit? Laat die instantie de hulp dan verder regisseren.

Deze casemanager zou door ieder lid van het Sociale wijkteam geleverd kunnen worden. Zit hier het eigen budgetbeheer van de organisaties in de weg?

I Daniel Blake

In het kader van de week van de armoede vertoonde het Filmhuis Harderwijk de film I Daniël Blake. In samenwerking met het filmhuis hielden we een nagesprek met bezoekers.

Reacties die kwamen n.a.v. deze film

- Als je een WIA-uitkering hebt, dan is er geen vast contactpersoon voor je.
- Mensen durven hun belastingpapieren niet in te vullen omdat ze bang zijn, door een fout te maken, ze extra schulden krijgen.
- Er waren mensen in de zaal die zich op dezelfde bureaucratische manier behandeld voelden al de hoofdpersoon in deze film.
- Mensen ervaren dat er gelet op "dubbeltjes".
Als je bijvoorbeeld een bedrag bovenop je uitkering krijgt /verdient, dan wordt eerst alles herrekend en dan kan het soms maanden duren dat je pas weer je uitkering krijgt.
Inmiddels heb je schulden moeten maken.
- Voor ZZP'ers die wisselende omzetten draaien zijn zorgtoeslagen pijnlijke valkuilen. Komen ze het ene jaar in aanmerking voor zorgtoeslag of huurtoeslag, dan kan dat het volgende jaar helemaal anders zijn. Dan moeten ze direct de te veel ontvangen toeslagen terugbetalen. Daarmee komen ze al snel in de gevarenzone die de armoede val heet. Deze groep wordt niet meegeteld in het aantal minima.
- Mensen die in armoede leven of alleen een de bijstanduitkering krijgen, voelen veel als onrechtvaardig. Zij ervaren nogal eens een sterk "eigen schuld dikke bult " signaal door mensen die voor hen bepalen met hoeveel geld je de week moet doorkomen.

Woningbouwcorporatie Uwoon:

In dit hele project was Uwoon een betrouwbare partner. Het Beleefhuis en het vroeg- signaleren van armoede sloot aan bij de veranderende visie op o.a. huisuitzettingen van huurders met betalingsachterstand.

Na signalering van huurachterstand gaan zij direct op bezoek bij de huurder samen met iemand van Stimenz. Er wordt in overleg met de huurder een betalingsregeling getroffen en een maatschappelijk werker biedt direct hulp bij het oplossen van problemen die de huurachterstand veroorzaken. Zo kan sneller de juiste hulp worden geboden waardoor schulden niet verder op hoeven te lopen.

Uwoon heeft ingezet op intensieve samenwerking met zorgverleners, gemeenten en informatie is toegankelijker geworden voor mensen die laaggeletterd zijn.

Belangrijk wapen in de strijd tegen hogere schulden is de budgetcoach.

In 2019 bereikten zij een geweldig resultaat en zat Uwoon op 0 huisuitzetting.

Door in te zetten op de sociale component en te investeren in de huurder in plaats van hem te straffen met dure huisuitzettingen. De winst is voor Uwoon en de huurder, maar ook voor de overheid want schulden krijgen minder kans om op te lopen.

Tips voor scholen - DUO-onderzoek:

Zoals eerder gemeld organiseerde Renee Siderius van S. Jeugd en Gezin een vervolgtraining op de thema- avond. Hoe ga je het gesprek aan wanneer je signalen ziet dat een kind het thuis financieel moeilijk heeft. Prima dat er nu bij de Gemeente iemand zit die gerichte coaching geeft op onderwerp. In december werd dit onderzoek (bijlage 1) gepubliceerd.

De aanbevelingen gelden ook voor Harderwijk

Nawoord

Er bestaan veel vooroordelen t.o.v. mensen die in armoede leven. Na afloop van de bezoeken werden deze de hoek in geveegd. Wanneer je je moet inleven in de situatie waarin Ella en Dieter met hun twee kinderen zitten, dan begrijp je beter waarom die hond moet blijven, en snap je ook waarom een reeks kleine cadeautjes iets moeten compenseren.

De werkgroep blijft in contact met mensen die in armoede terecht zijn gekomen en houdt de vinger aan de pols. We hopen met deze intensieve aandacht het thema meer bespreekbaar te hebben gemaakt.

Voor de politiek ligt een taak weggelegd om afstemming in het sociaal domein van Meerinzicht te verbeteren. Voor de organisatie zijn tips meegegeven.

Zolang de voedselbanken nodig zijn zal voor de PvdA-werkgroep Armoedebestrijding speerpunt nummer 1 blijven.

Namens de PvdA NW Veluwe
Doris Goosen, Voorzitter werkgroep Armoede

Bijlage 1: Onderzoek armoede bij basisschoolleerlingen

19 december 2019, 2 maanden na onze thema-avond " Vroeg signaleren van Armoede" heeft DUO, onderwijs advies en onderzoek, een rapport gepresenteerd. Zij hebben daarbij twee hoofdthema's onderzocht:

De signalering van armoede bij leerlingen en het contact met hulpinstanties.

Het initiatief in de bestrijding van armoede of omgang met armoede, zowel vanuit de leerkracht als vanuit de school.

In dit onderzoek komt o.a. naar voren dat op de helft van de onderzochte scholen men vindt dat er veel te weinig en/ of niets gedaan wordt aan signaleren van armoede onder leerlingen.

De leerkrachten die vinden dat hun school voldoende doet voor leerlingen die in armoede opgroeien, geven hiervoor voornamelijk de volgende redenen:

We hebben hier beleid voor;

We verwijzen arme gezinnen door naar hulpinstanties;

Armoede komt op onze school nauwelijks voor;

In het onderzoek staat o/a. dat veel scholen de onderstaande punten aangeven:

Je moet als school niet te veel willen doen, het is niet de primaire taak van het onderwijs;

We maken het probleem bespreekbaar bij ouders en kinderen.

De leerkrachten die vinden dat hun school iets meer zou moeten doen, geven hiervoor voornamelijk de volgende redenen:

- Het is erg moeilijk bespreekbaar, er heerst veel schaamte;
- Communicatie met arme kinderen of ouders moet verbeterd worden;
- Er moeten meer materialen of eten aangeboden worden;
- Het probleem krijgt te weinig aandacht bij onze school/er is te weinig bewustzijn van het probleem;
- Er moet in de omgang met leerlingen beter geanticipeerd en gesignaleerd worden;
- Er zou meer financiële hulp moeten komen (bijv. korting op schoolgeld of uitjes).

(Zie verder de bijlage)